

תוכן עניינים

עמוד	נושא
3	מבוא
	רקע תיאורטי:
4	נישואים
5	בחירת בן/ בת זוג
7	רמת השכלה
8	דיון
10	סיכום
11	ביבליוגרפיה

מבוא

עבודה זו באה לבדוק את הקשר בין רמת השכלה לבחירת בן או בת זוג, במטרה להבין מה חשיבות משתנה ההשכלה בתוך הקשר הזוגי וכיצד הוא משפיע על אופן הבחירה בבן או בת זוג לקשר זוגי ארוך טווח. זאת, בהתבסס על ניתוח איכותני של מאמרים אקדמיים רלוונטיים העוסקים בתחום בחירת בן/בת זוג ונישואים.

בפרק הראשון בעבודה אביא את הרקע התיאורטי הנדרש לעיסוק בשאלת המחקר אותה בחרתי, תוך כפן הכלכלי של נישואים, בסוגיות המשפיעות על בחירת בן או בת זוג ובמשמעות הכלכלית שיש לרמות השכלה שונות. החלק השני בעבודה יהיה חלק הדיון, בעוד שבחלק השלישי בעבודה אסכם את ממצאי עבודתי ואת המסקנות העיקריות.

רקע תיאורטי

נישואים

נישואים הינם תופעה חברתית ותיקה שהחלה עוד בתקופת התנ"ך. מטרת הנישואים הוא מיסוד קשר בין שני בני זוג באופן פורמלי, תוך כדי מתן תוקף פומבי ומשפטי מחייבים לקשר בין שני בני הזוג. מבחינה חברתית, הנישואים תורמים ליצירה ושמירה של הסדר החברתי, תוך קביעת נורמות חברתיות וקוד התנהגות המתייחסים להתנהגות בין בני זוג וביחס לבני הזוג על ידי אנשים אחרים. בכלל זה, מוגדרות נורמות הקשורות לנאמנות בין בני זוג, קיום יחסי מין, כמו גם לבניה של תא משפחתי, והקניית שייכות של ילדים להוריהם, ודאגה לגורם שיגדל ויחנך אותם וידאג לצורכיהם השונים. לקשרי נישואים, שבמקרים רבים מהווים הסכם בעל השלכות כלכליות לכל דבר, יש גם משמעות כלכלית המשפיעה על בני הזוג הנישואים, כמו גם על משפחות המקור שלהן (Esteve and Cortina, 2006).

יש לציין כי במרוצת השנים, השתנו דפוסי הנישואים וחלוקת התפקידים בתוך התא המשפחתי. בעבר, היה מקובל כי הגבר אחראי לפרנסת המשפחה, בעוד שהאישה אחראית לגידול הילדים ולעבודות הבית השונות. בעשורים האחרונים, אנו עדים לשינוי התפקידים בתא המשפחתי בין גברים לנשים, שעיקרו ירידה בהיקף הזמן והמשאבים אותם משקיעות נשים בביצוע עבודות הבית, בעיקר עקב שיפור בטכנולוגיות המשמשות ומסייעות לביצוע מטלות אלו. שינוי זה משפיע על תפקידן של נשים בתוך התא המשפחתי, ומאפשר להן לרכוש השכלה גבוהה ולפתח קריירה מקצועית ביתר קלות. במקביל, אנו עדים לירידה בשיעור האנשים שנישאים ולנישואין בגיל מאוחר יותר, בהשוואה לדורות קודמים, כמו גם לקיטון בשעור הילודה. דבר זה הנובע בין היתר מעליה במשך הזמן אותו משקיעים ברכישת השכלה ופיתוח קריירה, כמו גם בעצמאות הכלכלית לה זוכות נשים, שמאפשרת להן לשמור על עצמאות מבלי להתחתן (Oppenheimer, 1988; Chaiporri, Iyigun and Weiss, 2008).

מבחינה כלכלית, נישואים תורמים לגידול ברווחה החברתית של כל אחד מבני הזוג הנישאים, דבר הנמדד באמצעות תפוקה שולית. הגידול ברווחה החברתית בא לידי ביטוי בגידול בהכנסת משק הבית, בשותפות אפשרית בתפקידי משק הבית ובהון החברתית של כל אחד מבני הזוג. בכלל זה, נישואים עוזרים במקרים רבים לשפר את המעמד הסוציו-אקונומי של אחד מבני הזוג הנישאים, במקרה בו הוא מתחתן עם בן זוג שנחשב לעשיר ממנו. הגידול ברווחה ובתפוקה של הנישאים ושל התא המשפחתי המשותף אותו הם יוצרים, מסבירה את הכדאיות שבנישואים, ומאפשרת להבין מדוע רוב האנשים המבוגרים בחברה המערבים נישאים או חיים בזוגיות מונוגמית ארוכת טווח. זאת, בנוסף על הנורמות והציפיות החברתיות הקשורות לנישואים (Ermisch, Francesconi and Siedler, 2003; Becker, 1973).

כיום, נהוגים ברוב העולם נישואים מונוגמיים. דבר זה הינו תולדה של מוסכמות ונורמות חברתיות שונות, אבל גם של מציאות כלכלית. מבחינת כלכלית, ריבוי נשים מבוסס על תפוקות שוליות שונות של הגברים בשוק הנישואין. לגבר בעל תפוקה שולית גבוהה, במשק בו התפוקות השוליות של כל הנשים דומות, יהיה כדאי לשאת אישה נוספת על מנת להגדיל את התפוקה השולית הכוללת של משק הבית שלו. התפוקה השולית הכוללת של משק הבית שלו תעלה בערך גבוה יותר מהתפוקה השולית שהיתה מתווספת במקרה בו אותה אישה היתה מתחתנת עם גבר